

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **R. C. i J. S.**

skazanych z art. 291 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 września 2020 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

kasacji wniesionych przez obrońców skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 7 października 2019 r., sygn. akt II Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w L.

z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...)

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne,

2. obciążyć skazanych R. C. i J. S. kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...):

1. w pkt. I uznał **R. C.** za winnego tego, że w okresie od początku 2010 r. do połowy 2014 r. w prowadzonej przez siebie stacji paliw pod nazwą Z., (...) O., ul. Z., działając czynem ciągłym, z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nabywał od M. D. – prezesa Spółki D. Sp. z o.o. przywłaszczone przez niego paliwo powierzone spółce D. Sp. z o.o. przez „G L.”. SA na podstawie umowy składu Nr (...) z dnia 9.05.2008 r. w postaci:

1. benzyny bezołowiowej PB 95 w łącznej ilości nie mniejszej niż 90 457,28 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 390 508,3 złotych,
 2. oleju napędowego w łącznej ilości nie mniejszej niż 148 999,1 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 645 938,8 złotych,
 3. oleju napędowego L. red 01 w łącznej ilości nie mniejszej niż 28 368 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 101 113,5 złotych,
- o łącznej wartości 1 137 561 złotych, co stanowiło mienie znacznej wartości, za które to paliwo płacił M. D. gotówką nieustalone kwoty pieniędzy bez wystawienia przez spółkę D. Sp. z o.o. faktur dokumentujących sprzedaż paliwa i tak:
- w 2010 r. nabył nie mniej niż 3-krotnie w dniach 14.01.2010 r. 16.04.2010 r. i 8.05.2010 r. nie mniej niż 19 419 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 70 220,4 złotych oraz nie mniej niż 36 032 litrów oleju napędowego o wartości 120 296,3 złotych, o łącznej wartości 190 516,7 złotych;
 - w 2011 r. nabył:
 4. w dniu 2.07.2011 r. nie mniej niż 6006,28 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 25 226,4 złotych oraz nie mniej niż 10796,14 litrów oleju napędowego o wartości 45 084,7 złotych, o łącznej wartości 70 311,1 złotych
 5. w dniach 24.10.2011 r. i 22.12.2011 r. nie mniej niż 10941 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 47 527,7 złotych oraz nie mniej niż 13 369 litrów oleju napędowego o wartości 58 141,78 złotych, o łącznej wartości 105 669,48 złotych;
 - w 2012 r. nabył:
 6. w dniach 19.05.2012 r. i 26.05.2012 r. nie mniej niż 11539 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 49 386,92 złotych oraz nie mniej niż 16275 litrów oleju napędowego o wartości 68 826,98 złotych, o łącznej wartości 118213,9 złotych;
 7. w dniach 7.07.2012 r. i 28.07.2012 r. nie mniej niż 33377 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 151 898,73 złotych oraz nie mniej niż 26980 litrów oleju napędowego o wartości 122 003,56 złotych, o łącznej wartości 273 902,29 złotych;
 - w 2013 r. nabył w dniu 19.01.2013 r. 4132 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 21 300,17 złotych, 6160 litrów oleju opałowego L. red 01 o wartości

i 22 078,80 złotych oraz 22383 litrów oleju napędowego o wartości 114 997,36 złotych o łącznej wartości 158 376,33 złotych;

- w 2014 r. nabył:

8. w dniu 15.03.2014 r. 18168 litrów oleju napędowego L. red 01 o wartości 64 648,83 zł;

9. w dniu 5.04.2014 r. 5043 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 24 948,02 złotych, 4040 litrów oleju opałowego L. red 01 o wartości 14 385,83 złotych oraz 23164 litrów oleju napędowego o wartości 116 588,12 złotych, o łącznej wartości 155 921,98 złotych;

tj. przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności;

10. w pkt. II wyroku Sąd Rejonowy, na podstawie art. 33 § 2 k.k., wymierzył **R. C.** karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych po 500 złotych każda;

11. w pkt. III Sąd Rejonowy uznał oskarżonego **J. S.** za winnego tego, że w okresie od połowy 2011 r. do połowy 2014 r. w prowadzonej przez siebie Stacji Paliw **S. J. S.**, ul. **C.**, (...) **S.**, działając czynem ciągłym z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, nabywał od **M. D.** – prezesa Spółki **D. Sp z o.o.** przywłaszczone przez niego paliwo powierzone spółce **D. Sp. z o.o.** przez „**G.L.**”. **SA** na podstawie umowy składu Nr (...) z dnia 9.05.2008 r. w postaci:

12. benzyny bezołowiowej PB 95 w łącznej ilości nie mniejszej niż 82 689 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 389 223,45 złotych,

13. oleju napędowego w łącznej ilości nie mniejszej niż 231 178,8 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 1 122 365,59 złotych,

14. oleju napędowego w łącznej ilości nie mniejszej niż 13 098 litrów i łącznej wartości nie mniejszej niż 47 756,59 złotych,

o łącznej wartości nie mniejszej niż 1 559 345,58 złotych, co stanowi mienie znacznej wartości, za które paliwo płacił **M. D.** gotówką nieustalone kwoty pieniędzy bez wystawiania przez spółkę **D. Sp. z o.o.** faktur dokumentujących sprzedaż paliwa i tak:

15. w 2011 r. nabył w dniach 09.07.2011 r., 29.07.2011 r.,

2.09.2011 r., 10.09.2011 r., 24.09.2011 r. i 30.09.2011 r. nie mniej niż 36037,68 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 151 358,4 złotych oraz nie mniej niż 64 776,84 litrów oleju napędowego o wartości 270 508,2 złotych, o łącznej wartości 421 866,6 złotych;

16. w 2012 r. nabył w dniu 17.11.2012 r. 4061 litrów benzyny bezołowiowej 95 o wartości 21 168,94 złotych, 5030 litrów oleju opałowego L. red 0.1 o wartości 18 727,75 złotych oraz 23,250 litrów oleju napędowego o wartości 124 513,52 złotych, o łącznej wartości 164 410,21 złotych;

- w 2013 r. nabył:

17. w dniu 2.03.2013 r. 5106 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 26 691,62 złotych, 4071 litrów oleju opałowego L. red 01 o wartości 14 766,62 złotych oraz 23317 litrów oleju napędowego o wartości 121 803,58 złotych, o łącznej wartości 163 261,82 złotych;

18. w dniu 20.07.2013 r. 3987 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 21 680,63 złotych, 3 997 litrów oleju opałowego L. red 01 o wartości 14 262,22 złotych oraz 23861 litrów oleju napędowego o wartości 127 228,05 złotych, o łącznej wartości 163 170,89 złotych;

19. w dniu 5.10.2013 r. 9122 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 45127,08 złotych, oraz 23231 litrów oleju napędowego o wartości 18 154,03 złotych, o łącznej wartości 163 281,11 złotych;

- w 2014 r. nabył:

20. w dniu 4.01.2014 r. 10241 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 50914,77 złotych, oraz 22305 litrów oleju napędowego o wartości 110 344,17 złotych, o łącznej wartości 161 258,94 złotych;

21. w dniu 17.01.2014 r. 4096 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 20363,92 złotych, oraz 28393 litrów oleju napędowego o wartości 140 077,72 złotych, o łącznej wartości 160 441,64 złotych;

22. w dniu 17.05.2014 r. 10038 litrów benzyny bezołowiowej PB-95 o wartości 51 918,04 złotych, oraz 22056 litrów oleju napędowego o wartości 109 736,32 złotych, o łącznej wartości 161 654,36 złotych;

tj. przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za to na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. skazał go

na karę 3 lat pozbawienia wolności;

1. w pkt. IV wyroku Sąd Rejonowy, na podstawie art. 33 § 2 k.k., wymierzył **J. S.** karę grzywny w wysokości 340 stawek dziennych po 500 zł każda;
2. w pkt. V wyroku Sąd Rejonowy orzekł o kosztach sądowych.

Od ww. wyroku Sądu Rejonowego w L. apelacje wnieśli obrońcy oskarżonych, oskarżony R. C. oraz prokurator, który zaskarżył przedmiotowy wyrok na niekorzyść oskarżonych w zakresie orzeczonych kar pozbawienia wolności oraz kar grzywny.

Obrońcy oskarżonych w odrębnych apelacjach podnieśli tożsame zarzuty, tj.:

1. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na jego wydaniu również na podstawie ustalenia faktycznego niewynikającego z całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, a poczynionego z rażącym przekroczeniem granic dopuszczalnej swobody w ocenie dowodów, tj. w sposób dowolny, z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – mianowicie na podstawie błędnego ustalenia, iż M. D. uzyskał posiadanie przedmiotowego paliwa na skutek czynu zabronionego,
 - pomimo tego, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy w sposób oczywisty wskazuje, że M. D. wszedł w posiadanie przedmiotowego paliwa w sposób całkowicie legalny;
 - co w konsekwencji doprowadziło do błędnego przypisania oskarżonemu sprawstwa przestępstwa paserstwa, w sytuacji gdy dla przyjęcia, iż nabyte przez oskarżonego paliwo zostało uzyskane za pomocą czynu zabronionego, konieczne jest ustalenie, iż M. D., jako osoba mająca popełnić czyn bazowy wobec paserstwa, uzyskała posiadanie przedmiotowego paliwa na skutek czynu zabronionego, a przestępstwo przywłaszczenia nigdy nie prowadzi do wejścia w posiadanie, gdyż stanowi ono tylko i wyłącznie konsekwencję uprzednio, legalnie uzyskanego posiadania danej rzeczy;
2. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na jego wydaniu również na podstawie ustalenia faktycznego niewynikającego z

całości kształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, a poczynionego z rażącym przekroczeniem granic dopuszczalnej swobody w ocenie dowodów, tj. w sposób dowolny, z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – mianowicie na podstawie błędnego ustalenia, iż M. D. został prawomocnie skazany za przywłaszczenie wyrokiem Sądu Okręgowego w N. z dnia 13.01.2017 r.,

- pomimo tego, iż Sąd I instancji nie ujawnił prawidłowo na podstawie art. 410 k.p.k. przedmiotowego dowodu, co uniemożliwiało czynienie na jego podstawie ustaleń faktycznych w sprawie;

3. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. „8 § k.p.k.” w zw. z „art. 410 § 1 k.p.k.” w zw. z art. 424 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na braku dokonania oceny dowodu z zeznań świadka T. B. z dnia 29.08.2014 r. i 24.02.2017 r. w zakresie w jakim świadek wskazywał, iż spółka G.L. nie uznawała się za podmiot pokrzywdzony działaniami M. D., albowiem wszelkie straty wynikłe w trakcie inwentaryzacji zostały ostatecznie przez D. w całości opłacone,

- czego konsekwencją był niepoczynienie własnych i samodzielnych ustaleń faktycznych uzasadniających przyjęcie, iż M. D. przywłaszczył przedmiotowe paliwo;

- pomimo tego, że zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje na fakt przeciwny, albowiem spółka L. wyrażała na takie, a nie inne działania w/w zgodę, a ponadto otrzymała ekwiwalent za przedmiotowe paliwo w postaci zapłaty całej jego wartości, co wyklucza możliwość przyjęcia w tym wypadku przywłaszczenia z uwagi na zgodę pokrzywdzonego (L. S.A.) jako okoliczność wyłączającą bezprawność zachowania M. D.;

4. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na niewskazaniu przez Sąd I instancji jakie fakty uznał za udowodnione lub nieudowodnione i na jakich w tej mierze oparł się dowodach, jak również dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych,

- a przejawiającą się w tzw. sumarycznym („globalnym”) wylczeniu dowodów stanowiących podstawę opisanego w uzasadnieniu skarżonego

wyroku stanu faktycznego;

- co w konsekwencji zasadniczo uniemożliwia kontrolę prawidłowości sposobu rozumowania Sądu I instancji w aspekcie oceny poszczególnych zebranych w sprawie dowodów;

5. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na jego wydaniu również na podstawie ustalenia faktycznego niewynikającego z całokształtu okoliczności ujawnionych w postępowaniu, a poczynionego z rażącym przekroczeniem granic dopuszczalnej swobody w ocenie dowodów, tj. w sposób dowolny, z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – mianowicie na podstawie błędnego ustalenia, iż oskarżony nabywał od M. D. „tańsze paliwo”,
 - co w przekonaniu Sądu I instancji uzasadniało nadanie waloru wiarygodności zeznaniom świadków, którzy wskazywali, iż miało dochodzić do pozaewidencyjnych dostaw paliwa do R. C. i J. S.;
 - w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy zdaje się przeczyć takiemu ustaleniu, gdyż R. C. i J. S., w okresie objętym aktem oskarżenia, nabywając paliwo „legalnie” w spółce L. S.A. uzyskiwaliby korzystniejszą cenę o nawet 0,95 zł/l, jak również otrzymywaliby faktury co umożliwiałoby oskarżonym zwiększenie kosztów prowadzonej działalności, jak również odliczenie podatku akcyzowego przez kontrahentów R. C. i J. S.;
6. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegające na niezasadnym oddaleniu ustanego wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych w zakresie obrotu paliwami płynnymi oraz rachunkowości na okoliczność ustalenia pojemności zbiorników podziemnych i naziemnych oraz cystern użytkowanych przez R. C. i J. S., jak również ilości paliw nabywanych przez oskarżonych w okresie wskazanym w akcie oskarżenia, a w konsekwencji wykazania niemożności nabywania przedmiotowego paliwa w ilościach wskazanych w akcie oskarżenia,
 - co w konsekwencji doprowadziło do niezasadnego przypisania

oskarżonym nabywania paliwa w ilości przyjętej w skarżonym wyroku;

- w sytuacji gdy ustalenia takiego niepodobna pogodzić z zebrany w sprawie materiałem dowodowym w postaci m.in. zeznań świadków;

7. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 393 § 1 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na braku ujawnienia w toku postępowania uprzednio dopuszczonych dowodów z:

1. protokołu Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników D. w L. sp. z o.o. z dnia 15.03.2011 r., 18.05.2012 r., 03.06.2013 r., 24.06.2014 r., 01.06.2015 r. (k. 2563-2592 akt sprawy) wraz z podjętymi w ich toku uchwałami;

2. pomimo tego, iż Sąd I instancji dopuścił je w poczet dowodów w toku rozprawy głównej z dnia 23.11.2016 r. (k. 2599 akt sprawy), a dotyczą one okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, a konkretnie wyrażania przez właścicieli (udziałowców) D. w L. sp. z o.o. zgody na działania M. D.;

3. co w konsekwencji doprowadziło, iż skarżony wyrok nie został wydany na podstawie całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego;

4. obrazę przepisów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a polegającą na braku oceny dowodu z informacji z Krajowego Rejestru Sądowego D. w L. sp. z o.o.,

- co doprowadziło do braku poczynienia ustaleń faktycznych uzasadniających przyjęcie, iż M. D. był każdorazowo uprawniony do jednoosobowej reprezentacji spółki, a w konsekwencji dysponowania mieniem będącym we władaniu spółki;

- w konsekwencji powyższego Sąd I instancji niezasadnie przyjął, iż M. D. nie był uprawniony do rozporządzania przedmiotowym paliwem;

5. rażącą niewspółmierność wymierzonych oskarżonym kar pozbawienia wolności i grzywny.

Wskazując na powyższe, obrońcy wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonych od zarzucanego im czynu.

W swojej osobistej apelacji **R. C.** podważył wiarygodność obciążających go dowodów oraz zakwestionował dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne.

Prokurator we wniesionej apelacji zarzucił rażąco niewspółmierność kar wymierzonych oskarżonym R. C. i J. S. za przypisane im przestępstwa, w stosunku do stopnia społecznej szkodliwości popełnionych przez nich czynów oraz ich winy, w sytuacji gdy całokształt okoliczności przedmiotowych i podmiotowych, pobudki i motywów jakimi kierowali się oskarżeni popełniając przestępstwa, wysoki stopień ich społecznej szkodliwości oraz dyrektywy prewencyjne wymiaru kary, przemawiają za wymierzeniem kar, tak pozbawienia wolności jak i grzywny, w wymiarze surowszym, zaś orzeczenie kar stosunkowo łagodnych powoduje, że wyrok nie spełnia swej funkcji w zakresie prewencji ogólnej i szczególnej, i nie zaspokoja społecznego poczucia sprawiedliwości.

Podnosząc powyższe, prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczenia o karze i wymierzenie:

- oskarżonemu R. C. – kary 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wysokości 500 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 1 000 zł;
- oskarżonemu J. S. – kary 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary grzywny w wysokości 540 stawek dziennych przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 1 000 zł.

Wyrokiem z dnia 7 października 2019 r., sygn. akt II Ka (...), Sąd Okręgowy w P. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w L. z dnia 4 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...).

Od ww. wyroku Sądu Okręgowego w P. kasacje wnieśli obrońcy oskarżonych. Każdy z obrońców zaskarżył przedmiotowe orzeczenie w całości na korzyść swojego mandanta. Skarżący we wniesionych kasacjach podnieśli tożsame zarzuty, tj.

1. rażąco obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na merytorycznie niepełnym i w konsekwencji nierzetelnym rozważeniu oraz pobieżnym wyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu sprowadzającego się do kwestionowania przez obrońcę prawidłowości przyjęcia przez Sąd *a quo*, iż M. D. uzyskał posiadanie paliwa nabywanego przez R. C. i J. S. w sposób

bezprawny, co w ocenie Sądu uzasadniało przyjęcie, iż przedmiotowe paliwo zostało przez M. D. uzyskane za pomocą czynu zabronionego w rozumieniu art. 291 § 1 k.k., podczas gdy:

1. należało w niniejszej sprawie wykluczyć realizację przez M. D. znamion przywłaszczenia przedmiotowego paliwa na szkodę L. S. A. z uwagi na zgodę pokrzywdzonego jako okoliczność wyłączającą bezprawność,
2. przyjęcie przez Sąd *a quo*, iż czynem bazowym wobec przypisanego R. C. i J. S. paserstwa było popełnione przez M. D., na szkodę L. S.A., przywłaszczenie, co uniemożliwiało przypisanie R. C. i J. S. zarzuconego czynu zabronionego, albowiem przywłaszczenie ze swej istoty nigdy nie prowadzi do nielegalnego wejścia w posiadanie, a w konsekwencji brak było podstaw do przyjęcia, iż nabywane przez R. C. i J. S. paliwo zostało uzyskane przez M. D. za pomocą czynu zabronionego w rozumieniu art. 291 §1 k.k.;
3. co w konsekwencji doprowadziło do niewłaściwego zastosowania prawa materialnego, a to art. 291 § 1 k.k., które polegało na utrzymaniu w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie skazującym R. C. i J. S. za przestępstwo z art. 291 § 1 k.k., w sytuacji gdy R. C. i J. S. nie zrealizowali swoim zachowaniem wszystkich znamion owego czynu zabronionego, albowiem paliwo, które mieli nabywać od M. D. nie zostało przez tego ostatniego uzyskane za pomocą czynu zabronionego;
4. rażącą obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na merytorycznie niepełnym i w konsekwencji nierzetelnym rozważeniu oraz pobieżnym wyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu sprowadzającego się do wskazywania, iż Sąd I instancji w swoim wyroku nie poczynił własnych ustaleń faktycznych, stosownie do regulacji art. 8 § 1 k.p.k., w zakresie przyjęcia, iż M. D. dopuścił się realizacji znamion przywłaszczenia na szkodę L. S.A. jako czynu bazowego wobec przypisanego R. C. i J. S. paserstwa;

- co w konsekwencji doprowadziło do niezasadnego utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji pomimo tego, iż poczynione w nim ustalenia nie pozwalały na uznanie, że M. D. przywłaszczył przedmiotowe paliwo;
 - a w dalszej kolejności stało się podstawą nieuprawnionego przypisania R. C. i J. S. realizacji znamion czynu zabronionego stypizowanego w art. 291 § 1 k.k.
5. rażącą obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na nierozpoznanie zarzutu odwoławczego zawartego w pkt II. 3 apelacji obrońcy i w konsekwencji nierozważeniu oraz niewyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu sprowadzającego się do wskazywania, iż Sąd I instancji pominął przy ocenie dowodów, dowód z zeznań świadka T. B. z dni 29.08.2014 r. i 24.02.2017 r. w zakresie w jakim świadek wskazywał, iż spółka L. nie uznawała się za podmiot pokrzywdzony działaniami M. D., albowiem wszelkie straty wynikłe w trakcie inwentaryzacji zostały ostatecznie przez D. sp. z o.o. w całości opłacone – czego konsekwencją było utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku pomimo tego, iż nie został on oparty na całościowej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zeznania T. B. stanowiły istotny argument obrony w zakresie braku bezprawności zachowania M. D., a w konsekwencji możliwości uznania, iż w/w nie zrealizował swoim zachowaniem znamiona przywłaszczenia na szkodę L. S.A.;
6. rażącą obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na merytorycznie niepełnym rozważeniu oraz pobieżnym wyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu odwoławczego zawartego w pkt II. 6 apelacji, a w konsekwencji uznaniu, iż prawidłową była decyzja Sądu I instancji o oddaleniu wniosku dowodowego o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych w zakresie obrotu paliwami płynnymi oraz rachunkowości, jak również o niedopuszczeniu przedmiotowych dowodów z urzędu:

- czego konsekwencją było utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku, w sytuacji dowodowego niewykazania w toku postępowania przed Sądem *a quo*, że R. C. i J. S. byli w stanie nabywać od M. D. paliwo o ustalonej w wyroku wartości w czasokresie przypisanego czynu,
 - albowiem ocena całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w kontekście prezentowanych w apelacji obrońcy argumentów, prowadzi do przekonania, iż w toku postępowania przed Sądem *meriti* możliwe było poczynienie ustaleń na podstawie przedmiotowych opinii co do pojemności zbiorników podziemnych i naziemnych oraz cystern użytkowanych przez R. C. i J. S., jak również ilości paliw nabywanych przez w/w w okresie wskazanym w akcie oskarżenia, a w konsekwencji wykazania niemożności nabywania przedmiotowego paliwa w ilościach wskazanych w akcie oskarżenia, a w dalszej kolejności ilości możliwych do nabycia produktów paliwowych przez R. C. i J. S. w okresie objętym czasokresem przypisanego czynu;
7. rażącą obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na nierozpoznaniu zarzutu odwoławczego zawartego w pkt II. 7 apelacji obrońcy i w konsekwencji nierozważeniu oraz niewyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu braku ujawnienia przez Sąd I instancji uprzednio dopuszczonych w toku postępowania przed tym Sądem dowodów z:
- protokołów Zwyczajnych Zgromadzeń Wspólników D. w L. sp. z o.o. z dni 15.03.2011 r., 18.05.2012 r., 03.06.2013 r., 24.06.2014 r., 01.06.2015 r. (k. 2563-2592 akt sprawy) wraz z podjętymi w ich toku uchwałami;
 - pomimo tego, iż Sąd I instancji dopuścił je w poczet dowodów w toku rozprawy głównej z dnia 23.11.2016 r. (k. 2599 akt sprawy), a dotyczą one okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, a konkretnie wyrażania przez właścicieli (udziałowców) D. w L. sp. z o.o. zgody na działania M. D.;
 - co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy przez Sąd Odwoławczy wyroku Sądu I instancji pomimo tego, iż wyrok Sądu *a quo* nie

został wydany na podstawie całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego;

8. rażącą obrazę przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., mającą istotny wpływ na treść skarżonego wyroku, a polegającą na nierozpoznanie zarzutu odwoławczego zawartego w pkt II. 8 apelacji obrońcy i w konsekwencji nierozważeniu oraz niewyjaśnieniu w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku podniesionego w apelacji obrońcy zarzutu braku dokonania przez Sąd I instancji oceny dowodu z informacji z Krajowego Rejestru Sądowego D. w L. sp. z o.o.,
 - co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy przez Sąd Odwoławczy wyroku Sądu I instancji pomimo tego, iż wyrok Sądu a quo nie został wydany na podstawie całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności, że z przedmiotowego dowodu płynie wniosek, iż M. D. jako Prezes Zarządu spółki D. był każdorazowo uprawniony do jednoosobowej reprezentacji spółki, a w konsekwencji dysponowania mieniem będącym we władaniu spółki.

Podnosząc powyższe zarzuty, każdy z obrońców w odniesieniu do swojego mandanta wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w L. z 04.02.2019 r. (sygn. akt II K (...)) i uniewinnienie R. C. od popełnienia zarzucanego mu czynu,
ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w P..

W pisemnej odpowiedzi na wniesione przez obrońców kasacje, prokurator wniósł o uznanie ich za oczywiście bezzasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje należy uznać za oczywiście bezzasadne.

Kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego cel stanowi eliminacja z obiegu prawnego orzeczeń dotkniętych najpoważniejszymi uchybieniami, mogącymi wywrzeć wpływ na treść orzeczenia. Skuteczny zarzut

kasacyjny musi więc wskazywać na naruszenie znaczącej rangi, nie może zaś stanowić polemiki z niesatysfakcjonującym strony rozstrzygnięciem sądu drugiej instancji. Z uwagi na wyjątkowy charakter kasacji, strona może ją wnieść jedynie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2018 r., sygn. akt II KK 58/18).

Podniesione w niniejszej sprawie zarzuty kasacyjne – sformułowane przez pryzmat rażącego naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. i art. 433 § 2 k.p.k. – sprowadzały się do oceny skarżących, że Sąd odwoławczy bądź to nie dokonał wnikliwej, pełnej i rzetelnej analizy zarzutów uprzednio przedstawionych we wniesionych apelacjach, bądź też nie odniósł się w ogóle do uchybień, które w tychże apelacjach skarżący sformułowali.

Sąd Najwyższy niejednokrotnie wyjaśniał, że o zaistnieniu obrazy przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k., gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., sygn. akt II KK 118/18). Zaakcentować jednocześnie należy, że zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k., zarzut kasacyjny dotyczący naruszenia ww. przepisów może zostać uwzględniony jedynie wówczas, gdy owo naruszenie mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. w sytuacji, gdy zostanie wykazane, że kwestionowane rozstrzygnięcie byłoby w istotny sposób odmienne od tego, które w sprawie zapadło (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2003 r., sygn. akt IV KKN 332/00).

Uwzględniając nakreślone wyżej uwagi, stwierdzić należy, że lektura i analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku wykazuje, że Sąd odwoławczy – mimo syntetycznego odniesienia się do niektórych z kwestii, jakie zawarte zostały w apelacjach obrońców, bądź też pominięcia niektórych elementów przedstawionej

przez nich argumentacji – nie naruszył standardów przewidzianych w art. 433 § 2 k.p.k. i w art. 457 § 3 k.p.k. w taki sposób, który uprawniałby do twierdzenia, że przedmiotowy wyrok obarczony jest uchybieniami, które mogą mieć wpływ na jego treść.

Z uwagi na to, że podniesione w obydwu kasacjach zarzuty były identyczne, Sąd Najwyższy – w celu uniknięcia zbędnego powielania treści niniejszego uzasadnienia – poczynił wspólne rozważania dla wniesionych kasacji.

W pierwszym zarzucie obu kasacji, skarżący zmierzali *de facto* do podważenia dokonanych przez Sąd pierwszej instancji oraz zaakceptowanych przez Sąd odwoławczy ustaleń w zakresie przywłaszczenia przez M. D. paliwa, które następnie sprzedawane było przez niego konkretnym odbiorcom, tj. R. C. oraz J. S.

Oceniając pierwszą część przedmiotowego zarzutu, w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że przedstawione w jego ramach twierdzenia skarżących sprowadzały się w istocie do zakwestionowania stanowiska Sądu pierwszej instancji, że dokonane przezeń ustalenia faktyczne pozwalają przypisać M. D. (będącemu prezesem zarządu spółki D. Sp. z o.o.) zachowanie polegające na przywłaszczeniu paliwa (stanowiącego własność Grupy L. S.A.), które na podstawie stosowanej umowy składowane było w terminalu należącym do D. Sp. z o.o. W tym aspekcie skarżący podnieśli zarzut obrazy przez Sąd odwoławczy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegającej na merytorycznie niepełnym i w konsekwencji nierzetelnym rozważeniu oraz pobieżnym wyjaśnieniu powodów nieuwzględnienia podniesionych w obu apelacjach zarzutów, odnoszących się do wspomnianej wyżej kwestii.

Ustosunkowując się do tak sformułowanego zarzutu kasacyjnego, stwierdzić trzeba, że choć Sąd odwoławczy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie zawsze odnosi się wprost do sformułowanych zarzutów apelacyjnych, to jednak jego kompleksowa lektura nie pozwala stwierdzić, aby w przedstawionym wyżej zakresie doszło do rażącego naruszenia prawa. Poruszona przez skarżących kwestia bezprawności zachowania M. D. była w istocie przedmiotem uwagi Sądu drugiej instancji, który zaakceptował w tym przedmiocie ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy, a oparte m.in. na zeznaniach M. D., które dla Sądu odwoławczego były

punktem wyjścia do oceny zasadności ustaleń dokonanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Obecnie utrzymywane przez skarżących stanowisko, że Grupa L. S.A. wyrażała swoją dorozumianą zgodę na pozaewidencyjną (i w istocie nielegalną) sprzedaż paliwa po zaniżonej cenie, jak również to, że tego rodzaju działania M. D. były aprobowane przez spółkę D. Sp. z o.o. – stanowi ze strony obrońców próbę przedstawiania subiektywnej interpretacji ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd *meriti*, co w postępowaniu kasacyjnym – mając na uwadze treść art. 523 § 1 k.p.k. – nie może skutkować uwzględnieniem tak przedstawionego zarzutu. Tymczasem z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że M. D. rozporządził przedmiotowym paliwem w taki sposób, jak byłby jego właścicielem, wprowadzając je do pozaewidencyjnej, nielegalnej sprzedaży (po zaniżonej cenie), której stroną nabywającą byli R. C. oraz J. S. Same zaś straty, które spowodowane zostały samowolnym rozporządzeniem paliwem przez M. D. w drodze nielegalnej sprzedaży, w późniejszym czasie były pokrywane przez spółkę D. Sp. z o.o., co jednak nie może wykluczać odpowiedzialności karnej M. D. za przywłaszczenie własności należącej do Grupy L. S.A.

Wobec tego, wskazywane przez obrońców dowody, które były przez nich akcentowane w kontekście wykazania braku poniesienia przez „G.L. S.A. szkody (*vide* zarzut nr 3 kasacji), jak też wykazania rzekomej zgody właścicieli D. Sp. z o.o. na działania M. D. (*vide* zarzuty nr 5 i 6 kasacji) – nie wpływają na zasadność zaskarżonego wyroku.

Przechodząc do drugiej części pierwszego zarzutu kasacyjnego – także w tym aspekcie zbieżnego dla obu kasacji – potwierdzić trzeba, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 lipca 1995 r. (sygn. akt I KZP 27/95) – na gruncie uprzednio obowiązującego Kodeksu karnego z 1969 r. – wskazał, że *„przez pojęcie <uzyskanie rzeczy za pomocą czynu zabronionego>, wyrażone w art. 215 § 1 k.k. i art. 216 k.k., należy rozumieć wyłącznie wejście w jej posiadanie w wyniku posłużenia się czynem zabronionym przez przepisy prawa karnego. Pojęcie to nie obejmuje natomiast takich sytuacji, w których czyn zabroniony został dokonany w celu upozorowania legalności innych działań niż wejście w posiadanie rzeczy, zmierzających do nadania jej niezgodnego z rzeczywistością stanu prawnego, np. w celu uniknięcia lub zaniżenia obciążeń podatkowych wiążących się z uprawianą*

działalnością handlową”. Przywołana teza jest aktualna również w obecnie obowiązującym stanie prawnym.

Nie ulega wątpliwości, że przepis art. 284 § 1 k.k. nie chroni posiadania, ponieważ warunkiem odpowiedzialności za przywłaszczenie jest to, że w chwili czynu rzecz znajduje się – jak przyjmuje się powszechnie w doktrynie i orzecznictwie – w niebezprawnym posiadaniu sprawcy, a tym samym nie występuje tu element zaboru, który relewantny jest dla przestępstwa kradzieży. Skarżący, posługując się ww. uchwałą Sądu Najwyższego, która wydana została na kanwie rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego zaistniałego przy rozpoznaniu sprawy o odmiennym stanie faktycznym, starali się wywieść, że skoro przestępstwo przywłaszczenia nie prowadzi do wejścia w posiadanie określonej rzeczy, to zgodnie z tezą wymienionej uchwały, nie można przypisać obu skazanym realizacji znamion przestępstwa z art. 291 § 1 k.k., albowiem przyjmując nawet, że M. D. przywłaszczył rzeczne paliwo, to czynność wykonawcza przestępstwa przywłaszczenia, która ze swej istoty nie prowadzi do wejścia w posiadanie danej rzeczy, nie odpowiada pojęciu „*rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego*” w rozumieniu cytowanej uchwały. Skarżący forsowali zatem pogląd wskazujący na niemożność przypisania odpowiedzialności karnej za popełnienie występku paserstwa odnoszącego się do rzeczy, która uprzednio została uzyskana za pomocą przestępstwa przywłaszczenia. Takie stanowisko skarżących nie znajduje jednak jakiegokolwiek uzasadnienia normatywnego w obowiązujących przepisach prawnych, a szczególnie w treści art. 291 § 1 k.k. Uzyskanie rzeczy w rozumieniu tego przepisu to objęcie – w wyniku popełnienia czynu zabronionego – władztwa nad tą rzeczą. W przypadku przestępstwa przywłaszczenia władztwo to realizowane jest w drodze rozporządzenia przez sprawcę cudzą rzeczą jak swoją własnością, mimo że sprawca do takiego postępowania z rzeczą (objęcia jej we władanie o takiej treści) nie jest uprawniony.

Zawarte w kasacjach stanowisko skarżących nie znajduje również potwierdzenia w treści uzasadnienia rzeczowej uchwały Sądu Najwyższego, której istotą było stwierdzenie, że zwrot „*rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego*” nie obejmuje sytuacji, w których czyn zabroniony został dokonany w celu upozorowania legalności innych działań niż wejście w posiadanie rzeczy, zmierzających do

nadania jej niezgodnego z rzeczywistością stanu prawnego, np. w celu uniknięcia lub zaniżenia obciążeń podatkowych wiążących się z uprawianą działalnością handlową. Takiej zaś sytuacji przedmiotowa sprawa nie dotyczy. Sąd ten w końcowej części uzasadnienia wspomnianej uchwały konstatuje, że wejście w posiadanie rzeczy nie ogranicza się tylko do czynów zabronionych skierowanych przeciwko mieniu, wymieniając w tym kontekście m.in. przestępstwo przywłaszczenia jako czyn zabroniony, który może stanowić element wypełniający konstrukcję przestępstwa paserstwa. Zaprezentowane zatem przez Sąd Najwyższy rozumienie pojęcia „uzyskania rzeczy za pomocą czynu zabronionego” w aspekcie przestępstwa paserstwa, nie wyklucza występkę przywłaszczenia jako „czynu bazowego” dla możliwości przypisania przestępstwa stypizowanego w art. 291 § 1 k.k.

W drugim zarzucie – również tożsamym dla obu kasacji – skarżący podnieśli, że Sąd Okręgowy nie dokonał pełnego omówienia i nie rozważył rzetelnie tych zarzutów apelacyjnych, które odnosiły się do braku poczynienia przez Sąd I instancji własnych ustaleń faktycznych co do kwestii, że M. D. swoim zachowaniem wypełnił znamiona przestępstwa przywłaszczenia. Sąd Najwyższy stwierdza, że ten zarzut kasacyjny w swej istocie sprowadzał się do wyrażenia przez obrońców niezadowolenia z wyników przeprowadzonej kontroli odwoławczej – i co kluczowe, nie wskazywał na uchybienia scharakteryzowane w art. 523 § 1 k.p.k. Wbrew twierdzeniom autorów kasacji, Sąd odwoławczy należycie rozważył istotę wspomnianych zarzutów apelacyjnych, dając temu wyraz na str. 21-22 uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Choć wskazana część motywacyjna orzeczenia akcentuje jedynie zeznania M. D., to jednak z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego wynika, że Sąd ten przeprowadził szereg innych dowodów (w tym przesłuchał innych świadków), które ocenił przez pryzmat standardów określonych w art. 7 k.p.k., co pozwoliło mu na dokonanie własnych ustaleń faktycznych, wskazujących na to, że M. D. dopuścił się przestępstwa przywłaszczenia paliwa. Analiza uzasadnienia wyroku Sądu I instancji nie daje podstaw do przyjęcia, że Sąd Rejonowy tę część ustaleń oparł na wyroku Sądu Okręgowy w N. z dnia 13 stycznia 2017 r., sygn. akt II K 1 K (...), na mocy którego uznano, że M. D. swoim zachowaniem zrealizował m.in. znamiona przestępstwa

przywłaszczenia paliwa należącego do Grupy L. S.A., a powierzonego spółce D. sp. z o.o.

Sama zaś problematyka oceny bezprawności zachowania M. D. była przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia, odnoszącej się do pierwszego zarzutu kasacyjnego.

Analizując rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w kontekście kolejnych zarzutów kasacyjnych, wskazać należy, że Sąd odwoławczy nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych w zakresie ilości i wartości paliwa nabytego przez R. C. oraz J. S., a także możliwości technicznych jego gromadzenia na stacjach prowadzonych przez skazanych. Sąd II instancji odniósł się do sformułowanego przez skarżących zarzutu, którego tematem było niezasadne oddalenie przez Sąd Rejonowy wniosków o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych z zakresu obrotu paliwami płynnymi oraz rachunkowości. Wbrew twierdzeniu skarżących, Sąd Okręgowy na stronie 23 pisemnych motywów zaskarżonego wyroku należycie uzasadnił swoje stanowisko w zakresie postulowanej przez obrońców inicjatywy dowodowej, odpierając związane z nią zarzuty apelacyjne. Nie można zatem uznać, aby w tym przypadku doszło do rażącego naruszenia prawa, mającego wpływ na treść wyroku w stopniu istotnym. Obrońcy podnosząc ponownie tę kwestię w toku postępowania kasacyjnego domagali się w istocie powtórzenia kontroli apelacyjnej rzeczonego zarzutu, a w konsekwencji podważenia dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych w omawianym przedmiocie. Wskazać tu trzeba, że celem postępowania kasacyjnego nie jest i nie może być powielanie kontroli odwoławczej. Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację, nie dokonuje kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów oraz nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych.

Konkludując, treść wywiedzionych w niniejszej sprawie kasacji pozwoliła uznać je za oczywiście bezzasadne – i w konsekwencji oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.